

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд на **Петър Русев Петров** за придобиване на образователната и научна степен

„Доктор” от професионално направление 4.3. Биологични науки, по научната специалност Зоология-Зоология на гръбначните животни

Тема на дисертационния труд: „Хранителни и пространствени ниши на *Vulpes vulpes* L., *Martes foina* Erxleben и *Martes martes* L. в планински условия”,

Изготвил становището: Даниело Цолов Пешев, доц. д-р в СУ”Св. Климент Охридски”, Биологически факултет, катедра Зоология

1. Биографични данни на кандидатката

Петър Русев Петров завършва висшето си образование през 1994 г. в специалност “Биология”, магистър по Рибовъдство и ихтиология в Биологическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”.

От 1995 година работи като лаборант. Научната си кариера започва от 2003 и до момента работи като биолог в катедрата по Зоология и антропология. През целия период Петър Петров участва пълноценно в учебната и научна работа в катедрата, като извежда летни учебни практики, събира и обработва материали за попълване на колекцията от животни. От 2010 година е хоноруван преподавател като води упражнения по Зоология на гръбначните животни на студенти от всички специалности на факултета от бакалавърската степен на обучение. Петър Петров е съавтор в тетрадка за упражнения по Зоология на гръбначните животни. Многократно се включва в провеждане на кандидатстудентската кампания на Софийския университет. Петър Петров влага много ентузиазъм в извеждане на практическите занятия и е любим преподавател на студентите.

2.Обща характеристика на дисертационния труд – обем и структура

Дисертационният труд е с общ обем 196 стр. и съдържа 8 основни раздела, както следва: Увод (2стр.), Литературен обзор (24 стр.), Цел и задачи (1 стр.), Материали и методи (27 стр.), Резултати и обсъждане (106 стр.), Изводи и заключение (3 стр.), Приноси (1 стр.) и Литература (26 стр.), включваща 336 заглавия, 72 от които на кирилица и 264 – на латиница. Резултатите от работата са представени онагледени с 59 фигури и 50 таблици. В дисертационния труд са включени и 2 приложения- Приложение I с 4 фигури и Приложение II – с 47 снимки.

3. Литературна осведоменост и теоретична подготовка на кандидата.

Литературният обзор е подробен и добре подреден. Той е разделен на 5 подзаглавия, в които подробно е разгледан хранителния спектър на червената лисица, белката и златката, трофичните ниши и тяхното припокриване при двата вида червени лисици, изследванията на базайници чрез фотокапани и подробно описание на методите за събиране на проби от хранителни остатъци на различните видове, абект на настоящия дисертационен труд.

От изложеното в литературния обзор, макар и кратък по обем, личи добрата теоретична подготовка на докторанта, което му помага след това да интерпретира и анализира получените от него резултати.

4. Методичен подход.

В дисертационният труд са използвани общоприети методи за този род изследвания. Част от изследванията за изясняване на пространствените ниши и денонощта активност на трите вида са направени с използване на фотокапани.

Петър Петров описва подробно избраните от него планини, от които е събиран материала, са характеризирани по отношение на релеф, климат, води, почви, растителност и фауна.

Данните от изследванията са обработени статистически чрез прилагане на подходящи методи (на Lockie, 1959 , за качествена оценка на храната на базата на различните животински и растителни видове, и на съдържимото в екскрементите); на индекса на Levins (Levins ,1968 за степента на значимост на отделните хранителни групи); на метода на Мориста (Morista, 1959 за определяне степента на припокриване на двете ниши). Относителните предпочитания към различните местообитания са анализирани чрез индекса за селективност.

Използваният арсенал от методи дава възможност за коректен анализ и интерпретация на получените резултати.

5. Значимост и убедителност на получените резултати, интерпретации и изводи

При проведеното от докторанта изследване са получените резултати и изводи в следните основни направления:

а) За пръв път са сравнени хранителните и пространствени ниши на трите изследвани вида.

б) Анализиран е хранителният спектър на трите вида по сезони(пролет, лято, есен, зима)

в) Чрез метода хи-квадрат са сравнени видовете храна на лисицата и *Martes spp.* през различните сезони на годината.

г) Докторантът установява, че видовете не се концентрират в най-продуктивните смесени гори.

д) Съществува разлика в конкуренцията между трите вида по отношение на храна и пространство, като тя е най-силна през пролетта, по-слабо изразена през лятото и най-слаба през есента. През всички сезони един от основните механизми за намаляване на конкуренцията е изместване на пиковите на активност на отделните видове от един до няколко часа.

От получените резултати Петър Петров формулира 14 извода, които отразяват получените резултати.

Научните приноси (5 на брой) показват, че повечето от резултатите са получени за пръв път от докторанта и допълват научните постижения, направени от други чуждестранни учени. Приносите имат не само научно значение, но и практическо.

6. Статии, свързани с дисертационният труд

Основните резултати от работата са оформени в 3 публикации, едната от които е в реферирано научно списание с импакт фактор.

Авторефератът е изготвен съгласно изискванията и отразяват напълно получените в дисертационния труд резултати, изводи и приноси.

Заклучение:

Дисертационният труд е посветен на една важна област в биологията Докторантът има водеща роля и творческо, лично участие в научните разработки.

Като имам предвид качеството и обема на извършената работа, отличното оформяне на дисертационния труд, стила на написване и качествата на научните

трудове имам основание да гласувам за присъждане на образователната и научна степен „доктор” в професионално направление 4.3 „Биологични науки” по научната специалност „Зоология” на Петър Русев Петров.

20. 05. 2015г.

Гр. София

Изготвил становището:

(доц. д-р Д. Пешев)